

ONELA JOKATUKO AL ZIÑAKE?...

Eguneroko gertaera bat artuko dugu idazlantxo onen oinarritzat. Zu apaiz zera. Alako uri batera joan-berri zera. Barruak lanera deragizu. Nundik asi? Gazteditik. Nola asi? ...

Gertaera bat.

"Imanolek amalau urte dauzka, amabost betetzera dijoa aurki. Orain urte ta erdi lanean asi zala. Elizkoia zenun. Baita bere gurasoak. Bi apaizen oso laguna. Parroki inguruan ibilli oi zen asko. Eztakit zer gerta zaion. Elizan oso gutxitan sartu oia da. Apaizengandik ere igestka bezela dabillela dirudi. Begitan ere artu ez ote ditun edo... Bere izateak ere beste tankera bat artu du. Zearo antzaldaturik dakust. Zer dala-ta aldaketa ain zakarra?"

Ona gertaera onek derakusguna:

1) Eratasunik, azakera sakonik gabeko gaztea. Bizialdatze ortan kristauki lokatzeko ta tinkotzeko etzaio gertuarazi. Etzaizkio surretik erakutsi langille-bizitzak sortzen dituan arazo bereziak. Etzaio bizikera ortarako barne-tankera sendo bat eratzen lagundu. Ezta naiko ematen zaien kristau-ikasbidea.

2) Parrokia ere arazo aueta egokitu gabe dago. Langille-girotik landa ari da, Eztu,erriko atalik garrantzitsuena ezagutzen,

3) Eliza bera nagil ari da. Gazteak garai ortan Instituzio bereziak bear lituzke babes bezela. Lanak sortzen dion arazotasun berezi ori argitzen ta kristauki gaintzen ikasi dezan. Giro ortan nola jokatu jakin dezan. Bere noratasuna atz ortan ito ez dedin.

Gauzak onela egonik zer egin dezaket nik?... Errria ere eztet ezagutzen da... Nola sakon ezagutuko nuke? Zer jakin bear dut?...

G A L D E K E T A

- 1) Zenbat langille gazte daude nere parroki edo auzoan?
- 2) Nungoak dira izatez?
- 3) Ze sasoiko dira? Gaitzak? Gogo-giroa? Aiurrea?
- 4) Nolakoak dira bere sendiak? Elizkoaiak? Ezkonduak? Ezkon zuzenak? Ezkon nastuak? Sendo osasuntsuak? Sendi ugari tsua?
- 5) Giza-baliarik berezientak? Adimen-tankera? Barne-tankera? Elkartasunik ba al dute? Abegi oneko al dira? Erligio tasuna? Erligioak kutsutzen al du gizarte-bizitza?
- 6) Nun bizi dira? Beren etxean? Eraendutakoan? Lilitegiarekin? Etxearen inguruak? Nun datza etxeak? Etxe otza ala bere aundikoa? Zenbat gela ditu etxeak? Neurriak? Tresnak? Aireak?...
- 7) Zeren bearrean arkitzen dira? Jakiak? Jazkiak? Dirukontuak? Kultur-phisikoa? Samurtasun-bearrik? Benaztasun bearrik? Lepalpen-bearrik? Eresirti-bearrik? Abeskisun-bearrik? Lasatasun-bearrik?
- 8) Zerez bizi dira? Lapurketaz? Peoitzen?
- 9) Zertan nabaitzen dira oinpetuak? Osasuna? Osasun-biderik ez? Askatasunik? Kokuak?
- 10) Beren lepalpetasuna? Beren asmotasuna? Askatsuna? Boizpenka barnera edo etxean gorde al leike? Automatak al dira? Erriaren iritzien goraberatan nolaz jokutzen dira?
- 11) Ze arazo dute beren iritzietan garrantzia? Nolako joerak edo eragiten die ta ajolazten? Politiko-arazoak? Kultur-gaiak? Adi-gaiak? Joku-goraberak?
- 12) Nork zuzentzen ta akulasten ditu arzo ta joera oek? Ze eratako gizonak dira eragille oek, kultut-politiko naiz erligio aezoon? Zergaitik dute abegi ona?
- 13) Egiz ala itxuraz bizi dira? Beren jomugaren berri ba aldakite jakin? Giza-izatearen aunditasuna baliatzen al dute bear danez? "Slogans" ta era ontako esamesetan bilduak bizi al dira? Inuietan sifetsiki bizi al dira? Ja

kitunak ala ezikasiak dira? Ba aldute edo salatzen al dira iritzipen sakon bat eratzek geartaerak neurritze arren?

- 14) Jende-sartu-aterarik ba al dabil? Sartu ala atera? Zer dala-ta? Berezitasunik?
- 15) Parroki edo auzoaren lan-tankera edo lan-motak? Ze lan-gille-mota duzu errikoiena? Burni-lana? Arrantzealea? Meatzaria? Nekazaria?
- 16) Zeintzuk dira ogibide, industri ta lanbide-mota berezientak? Zenintzuk dira alderdietako berezientak?
- 17) Ze eratako dituzu lanbide aukerak? Aundiak? Txikiak? Izengeak? Lanbidetzak?
- 18) Nun jarriak daude azokak? Ze inguruetan?
- 19) Nun jarria dago sendagille-saila? Garbiketa-lagua? Iguri-baltsak? Senda-etxeak? Ume-etxeak?

***   ***   ***   ***

Ba al zenekin au dana? Ona galdeketa labur onek derakuskizuna:

- 1) Eztuzu zeure erria ezagutzen. Iñundik ere!...
- 2) Bear-bearrezkoa dut ezagutzea. Emendixe asi

bear dut.

Auxen da amaiz baten abi-unea: lan-gaia ezagutu. Auzoa barren-barrendik ezagutu. Ontarako iru gauz bear ditugu:

- 1) Len-leenik gizakiak zeatz ezagutu. Ontan galdeketaren surreneko amalau galderak lagunduko dizue baitipat.
- 2) Gizaki oek "nun" bizi diran ondo jakin. Beren bizi-leku ta lan-lekuen tankerak zeatz aztertu. Ontan amabostgarren-go galderatik emeretzirafoko galderak lagunduko digute.
- 3) Bi oen ondorearekin langillearen egoeraren ikuspen zeta bat eratu.

Onela, langille-giroaren giltzarri-arazoak ezagutu. Langiltasunaren naiak ezagutu. Geroaren azkoraldiak ikus-miatu...ta. Ita bein lan-gaia, gauzak ondo ezagutuz ge

ro "arazotasun orreri" erantzun egoki ta bidezko bat gertu. Eta gure ekitaldiak, gure lana ondorioitsu izango da, gauze tan sakon oinarritua, suzo-giroan ondo mamitu. Askori ger ta oi zaien goialdiak, errialdi ta bestelako gogo-aulgarrri jazo askoren berri eztegu jakiten. Borondate onez baño alpe rrikako lanetan lertzen dira. Eztute ondorioirik nabaitzen i ifun ere, ta onetxek lur-joarazten die. Ez dira bear beze la jokatu. Beak uste bezelako, edo amest bezelako luditxo baten lanean jo ta ke asi dira, baño...ametsa amets!

Ontarakoxe duzu "SSociologia religiosa" deritzon jakin-sail ori. Gutxi-goraberaka ibilli ez gaitezten.

Nola jokatu apaiza bizit-aztertze ontan?

Len-leenik, bere jokera ta ekitaldi guziak biotze bear dute iturri. Apaizaren biotz sutsu bat. Animaekiko zale tasuna. Paulo Donearen erdi-miñak. Irasekiz daboen biotz batetik erne bear dira jokabide guziak.

Maitasuna, maitasun sakon, bgiatzko bat era onta ko asmo ta sailo guzietan. Naiz ta langille-giroa' zeatz es gutu ez, biotzez urbildu, izate osoaz jokatu. Aurrenik beren billa irten, beaien menpeko asaldu, beren deitara ernai e gon. Biotzetz-biozt jokatu langillekin.

Bra ontan ezarian-ezarian ezagunak egingo zaizki gu. Aurrenean; noski, ezaguera il luna, nolabaitekoa izango da; baño, yxeetu ere egingo da. Ta ustekabeen gure giazako gizaseme batzuk gertatuko, ezer-argizkoak, atxegin-atsekab tan naastuak ditxaroten gizonak...

Une ortentxe sortuko zaizu "galdeketa" ren bearra. Asmo onen burutzeko bear izango duzun gazte batzuen bearra, gaztedi-giroan sartuarazi, egingo zaitu.

Oraindik gizon zera, gizon bezela jokatu zera. Gizon utsa zera besteen iritziatan ere. Baña gizon baño Apaiz bear luzu, ta apaiz legez jokatu bear zera. Orain sakonago ezagutzen duzu langille-giroa. Ona zure betebearra: langille-giro orreri kristau erantzun egoki bat gertu.

Urrena, apaizak giro-aztertze ontan nola jokatu bearcan ikettuko degu.

Joxe Mari Osa O.F.M.